

Bruixes del Coll d'en Guineu

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Coll d'en Guineu, al sector nord-oest del terme municipal
Emplaçament	Carretera C-55, al km. 56,3 camí direcció sud-est i després nord-est, uns 2,5 km.
Alçada:	654

Coordenades:

Latitud:	41.89435
Longitud:	1.73717
UTM Est (X):	395242
UTM Nord (Y):	4638817

Classificació

Número de fitxa	08141 - 159
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Tradició oral
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX-XX
Any	1900
Estat de conservació	Regular
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Simbòlic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dl., 08/02/2021 - 13:55

Descripció

Hi ha tradicions de la gent de Palà i Torroella que parlen de trobades de bruixes (també anomenades sàbats o aquellarres) al lloc conegut com el Coll d'en Guineu o, també, Pla de les Bruixes. Segons un veí de Torroella, Hermenegildo Cols, al lloc on es reunien les bruixes no hi ha crescut mai ni un arbust. Altres tradicions orals diuen que a dalt del Pla de les Bruixes hi havia una casa on vivia una dona sola que hauria estat titllada de bruixa.

Un testimoni d'aquestes trobades el trobem en uns papers manuscrits de l'any 1900 escrits pel capellà cardoní Josep Mas i Margineda. Els fets descrits haurien tingut lloc la nit de sant Silvestre, la darrera nit de l'any: "Tota la meua vida que ho sentia a dir que la nit de Sant Silvestre les bruixes anaven a ballar al coll d'en Guineu. (...) i vora del riu avall, vaig fer cap sense adonar-me'n al coll d'en Guineu. Sent a dalt, vaig amagar-me darrere una roca des d'on veia tot el pla sense perill d'ésser vist, i ja aposentat vaig esperar... No trigaren les bruixes a comparèixer: la primera s'alçà d'un munt d'escuma que feia un saltant d'un riu, la segona del fons d'una obaga, la tercera va baixar tot fent l'aleta d'entremig d'un núvol..., la quarta, la cinquena, la sisena..., tot un estol en va comparèixer nombrós com un eixam d'abelles: les que baixaven del cel van portar un vell, molt vell, amb el front arrugat com un pergami i les cames enterques com les d'un catre, amb uns ulls tan apagats i una respiració tan fatigosa que vaig pensar de seguida: aquest home té pocs moments de vida. Qui era aquell vell? L'any 1900".

Cal dir que l'episodi, descrit amb força detall, té elements fantàstics que fan creure que es tracta d'un relat imaginari, per bé que basat en una llegenda que sembla ben arrelada a la zona. Així mateix, una data tan tardana com el 1900 ens porta a la mateixa conclusió. L'últim apogeu del fenomen de la bruixeria va ser al segle XVII, i en aquestes dates sí que n'hi ha documentats casos a la zona del mig Cardener. Per exemple el de Maria Garriga, àlies Blasxarda, de Súria, acusada de bruixeria i a la qual se li impedí tenir contactes amb les parròquies de Coaner i Torroella, o els casos de bruixots acusats de tenir relacions amb bèsties: Vicenç Montaner, de Saló (el 1611) i Joan Poch, pagès de Torruella (el 1664).

El Coll d'en Guineu era un lloc de pas antic que, al sud-est, té un turó aplanat que es coneix com el Pla de les Bruixes o també Coll d'en Guineu. Hi havia hagut una masia, avui en ruïnes, i recentment el lloc va ser arrasat per un incendi. Un fet que ha acabat de dotar l'indret d'una aura de misteri és que l'any 2002 en aquesta zona hi va haver de fer un aterratge d'emergència una avioneta. El pilot en va resultar il·lès gràcies a un pi que va frenar l'aparell i va evitar que caigués per un precipici.

Informació oral facilitada per Joan Garriga Casanova, de cal Tiet

Bibliografia

CAPSADA, J; DUARRI, C; LLOBET, E (2010). *La Grandària del Món. Entorn, història i imaginari de Palà de Torroella*, Edicions de l'Albí. Berga, p. 375-376.

